

**Cena ministra
životního prostředí
1994 – 2004**

MŽP, Praha 2004

Cena ministra životního prostředí 1994 – 2004
Vydalo © Ministerstvo životního prostředí

Praha, říjen 2004
Tiskárna PEMATISK Praha

ISBN 80-7212-315-7

Cena ministra životního prostředí

je udělována od roku 1994. Nositeli tohoto ocenění nejsou pouze osobnosti, které svým celoživotním dílem či výrazným individuálním počinem přispěly ke zlepšení životního prostředí, ale získaly ji i nevládní ekologické organizace, redakce časopisů, škola či průmyslový podnik.

Oceněny byly již tyto osoby a organizace:

1994

Prof. RNDr. Emil HADAČ, DrSc.
RNDr. Jiří JANDA
Prof. Ing. Jan JENÍK, CSc.
NIKA
Doc. RNDr. Tomáš PAČES, DrSc.

1995

RNDr. Jiří BUMERL
Ing. František HROMEK
Mgr. Václav JEHLÍČKA
Prof. MVDr. Radoslav KINSKÝ, DrSc.
Ing. Zdeněk KROPÁČEK
Ing. Milan KUNC
RNDr. Ing. Eliška NOVÁKOVÁ, DrS.
Prof. PhDr. Ing. Josef ŠMAJS, CSc.
Ing. Bohuslav ŠVARC

1996

RNDr. Dagmar DYKYJOVÁ, CSc.
František JANDA - EKOTEZ Praha
Jiří JUKL
Ing. Miloš KLOUPAR
Agentura KONIKLEC
RNDr. Danuše KVASNIČKOVÁ, CSc.
SCHOLA HUMANITAS
RNDr. Ivo ŠANC, CSc.
Ing. Stanislav ŠTÝS, DrSc.
Ing. Stanislav WEIGEL

1997

Ing. Zdeněk CIPRA
Josef CÍSAŘOVSKÝ
Ing. Josef HLADNÝ, CSc.
Mgr. Emilie STREJČKOVÁ
TEREZA, sdružení pro ekologickou výchovu

1998

Ing. Bohumil BENEŠ
Prof. RNDr. Josef DOSTÁL
CHEMICKÉ ZÁVODY SOKOLOV a. s.
Prof. Erazim KOHÁK, PhD.
Milan ORÁLEK
ZO ČSOP VERONICA

1999

Prof. MUDr. Vladimír Bencko, DrSc.
Hnutí Brontosaurus a Asociace Brontosaura
Český geologický ústav (Česká geologická služba)
Prof. PhDr. Jan Keller, CSc.
Ing. Jaroslav Stoklasa, CSc.
Tomáš Škrdlant
Ing. František Urban

2000

Drahomíra FAJTLOVÁ
Ing. Ivan DEJMAL
JUDr. Jan DUSÍK, MSc.
Ing. Jiří HANZELKA a Ing. Miroslav ZIKMUND
Jaroslav HUTKA
Prof. Ing. Rudolf ZAHRADNÍK, DrSc.
NADACE FACE

2001

RNDr. Petr Albrecht
PhDr. Vladislava Hamplová
Pavel Křížek

JUDr. Svatomír Mlčoch
Ing. Alexandra Orlíková, CSc.
Ludmila Rakušanová
PaedDr. Martin Slunečko
Pavel Šremer
Jiří Štáštka

2002

Mgr. Hana Korvasová
Ing. Aleš Máchal
Ing. Igor Míchal, CSc.
Ing. Petr Pelikán
Prof. Ing. Dr. techn. Dalibor Povolný, DrSc.
Ing. Ivan Střífteký
RNDr. Lenka Šoltysov

2003

Mgr. Miroslav Janík
Jan Lukášek, plk. v. v.
Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc.
Národní síť zdravých měst ČR
Ing. František Procházka
Mgr. Bohumír Prokůpek
Svaz ekologických zemědělců Pro-Bio
*Osobní poděkování ministra RNDr. Dagmar Dykyjové,
emeritní vědecké pracovníci Botanického ústavu AV ČR v Třeboni*

2004

Mgr. Květoslava Burešová, SEV Chaloupky
Ing. Jiří Čunek
ČSOP – Místo pro přírodu, Národní síť záchranných stanic pro handicapované živočichy
Mgr. Pavel Doucha
Prof. RNDr. Hana Librová, CSc.
PhDr. Marie Hrušková a Jaroslav Turek
RNDr. Jan Květ, CSc.
RNDr. Karel Hudec, DrSc.

1994

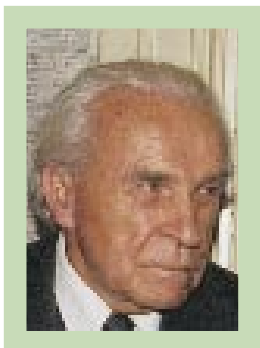

V roce 1994 byl ministrem životního prostředí Ing. František Benda. Předání Ceny ministra životního prostředí se uskutečnilo ve vile Lanna v Praze.

*Foto archiv MŽP, redakce NIKA
a M. Hužvářová - archiv TIO
AV ČR*

Prof. RNDr. Emil Hadač, DrSc., člen korespondent ČSAV

Emil Hadač se narodil v roce 1914 v rodině evangelického duchovního v Bohdanči. V roce 1938 získal na Přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity titul doktora přírodních věd.

Pracoval na VŠCHT u profesora Kliky, vedl Ústav pro výzkum peloidů ve Františkových Lázních, přednášel na Pedagogické fakultě v Plzni jako docent a později profesor, odtud přešel do Botanického ústavu ČSAV. V letech 1971 – 1979 byl ředitelem Ústavu krajinné ekologie ČSAV. Zasloužil se o zřízení rezervace Soos, byl řadu let předsedou vědecké rady Krkonošského národního parku, předsedou Bioklimatologické společnosti. Patnáct let předsedal výboru Ekologické sekce Biologické společnosti ČSAV, která v roce 1983 sepsala

pro federální vládu první zprávu o stavu životního prostředí v Československu, jež se prostřednictvím Charty 77 dostala do zahraničí. Vysíláním zahraničních stanic a ze zahraničních časopisů se s touto zprávou seznámili i občané naší republiky, což představovalo zásadní zvrat, neboť do této doby se údaje o životním prostředí tajily.

Z jeho zahraničních aktivit můžeme připomenout dva roky studijního pobytu v Norsku, dva roky profesury na univerzitě v Bagdadu, půlroční zkoumání vegetace na Kubě a uskutečnění čtyř výzkumných cest na Island a dvou na Špicberky.

Profesor Hadač publikoval přes 300 vědeckých a odborných prací, např. o vegetaci Krkonošského národního parku, Tatranského národního parku, spolupracoval se Správou CHKO Železné hory, dvanáct let pracoval na výzkumu květeny a vegetace Biosférické rezervace Východní Karpaty.

Z knižních publikací, které napsal, nebo na kterých se podílel jako spoluautor možno jmenovat: v roce 1982 „Krajina a lidé – Úvod do krajinné ekologie“, s Bedřichem Moldanem a Jaroslavem Stoklasou v roce 1983 „Ohrožená příroda“ a v roce 1987 „Ekologické katastrofy“.

Profesor Emil Hadač zemřel 23. dubna 2003.

**Cena ministra životního prostředí 1994 mu byla udělena
za celoživotní dílo v ekologii a botanice.**

RNDr. Jiří Janda

Narodil se roku 1958 v Písku a dětství prožil v malé obci Blehov u Milevska. Po maturitě byl přijat na Přírodovědeckou fakultu UK Praha, kde se zaměřil na zoologii a ekologii obratlovců. Studia ukončil v roce 1982 a rok na to absolvoval rigorózní zkoušku. To již pracoval jako praktikant v zoologické zahradě Ohrada na Hluboké. Po absolvování vojenské základní služby pracoval jako odborný redaktor v nakladatelství

Academia a v roce 1985 nastoupil jako vedoucí Správy CHKO Třeboňsko. V letech 1990 – 1991 byl uvolněn z funkce a pověřen MŽP koordinací přípravy k vyhlášení Národního parku Šumava. Od roku 1981 byl koordinátorem Jednotného programu sčítání ptačí populace v Československu. Publikoval několik desítek prací, především z ornitologie a z praktické ochrany přírody. Podklady k nim získával terénní činností na území jižních Čech. Od roku 1987 byl členem výkonné rady IWRB (Mezinárodní úřad pro výzkum vodních ptáků a mokřadů) a člen pracovní skupiny IWRB pro ochranu mokřadů. Jako dlouholetý člen výboru České ornitologické společnosti společně s Dr. J. Horou významně oživil činnost České sekce ICBP (Mezinárodní rady na ochranu ptáků, dnes Bird Life International). V souvislosti s touto aktivitou začal Dr. Janda redigovat a vydávat časopis Ptačí svět. Byl členem redakčního kolektivu časopisu Sylvia. Měl klíčový podíl na činnosti Českého ramsarského výboru, kde byl čestným tajemníkem. Měl hlavní podíl na vydávání české a anglické verze Přehledu vodních a mokřadních biotopů České republiky. Pro odborné a organizační kvality byl delegován Východoevropským programem IUNC (Světový svaz ochrany přírody) do Evropské pracovní skupiny odborníků na ekologii mokřadů (PEWEG). Od roku 1983 stál v čele řešitelského kolektivu, který pro České koordinační středisko IUNC v Praze připravoval projekt trvale udržitelného využívání rybníků Třeboňska. Byl členem pracovní skupiny č. 8 Českého národního komitétu MAB UNESCO pro biosférické rezervace. V Třeboňské nadaci pro vydry říční měl funkci prezidenta.

Tragicky zemřel při návratu ze služební cesty na následky autohavárie 6. 5. 1994. Cenu převzala jeho manželka.

Cena ministra životního prostředí za rok 1994 mu byla udělena za celoživotní dílo v ornitologii a ochraně mokřadů.

Prof. Ing. Jan Jeník, CSc.

Narodil se roku 1929 v Třebomyslicích na Strakonicku. Absolvoval Fakultu zemědělského a lesnického inženýrství ČVUT (1948 – 1952), kandidaturu obhájil na Biologické fakultě UK (1952 – 1956) a na Přírodovědecké fakultě UK se pak habilitoval v oboru geobotanika (1961).

Pracoval ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství v Opočně jako inženýr-asistent (1955), v letech 1956 – 1964 byl odborným asistentem a poté docentem na Biologické fakultě UK Praha. Pak byl tři roky hostujícím profesorem na University of Ghana v Akře, v letech 1967 – 1971 působí jako docent geobotaniky na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Roku 1971 se stal vedoucím vědeckým pracovníkem Botanického ústavu ČSAV v Průhonicích, odkud roku 1990 přechází jako emeritní profesor botaniky na

Přírodovědeckou fakultu UK v Praze a působil i jako expert společnosti ENVI Třeboň.

Prof. Jeník byl vedoucím ekologických a botanických úkolů v rámci plánu základního výzkumu v ČSAV, prováděl základní studie biodiverzity v Krkonoších a Hrubém Jeseníku, byl vedoucím vědeckých projektů UNESCO v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko, předsedou Československého a později Českého národního komitétu MAB, členem Komise pro otázky životního prostředí AV ČR. Působil v různých funkcích ve vědeckých radách velkoplošných chráněných území, byl organizátorem vědeckých a environmentálních kolokvií, čestným členem České botanické společnosti, autorem či spoluautorem knižních monografií a stovek časopiseckých publikací o přírodě a ochraně životního prostředí v České republice, autor učebnic a editor slovníků, ale i překladatel odborných anglických publikací a spolupracovník rozhlasu, televize i filmu.

Mezi jeho četnými zahraničními aktivitami lze jmenovat například hostujícího profesora na řadě zahraničních univerzit (Kábul, Akkra, Dar-es-Salaam, Vídeň). Stal se členem byra Mezinárodní koordinační rady programu MAB/UNESCO, členem poradního sboru generálního ředitele UNESCO pro světovou síť biosférických rezervací, členem komise IUCN pro národní parky a chráněná území, autorem a spoluautorem zahraničních učebnic a knih v osmi jazycích, autorem studií o tropických lesích a savanách. Je čestným členem Skotské botanické společnosti, nositelem Ceny UNESCO/Sultána Qaboose 1993 za ochranu životního prostředí, členem redakčních rad zahraničních časopisů.

Cena ministra životního prostředí za rok 1994 mu byla udělena za celoživotní práci v oblasti ochrany životního prostředí.

NIKA – časopis pro ochranu přírody a životního prostředí

Časopis NIKA vzešel z prostředí naší nejstarší ochranné organizace TISu–Svazu pro ochranu přírody a krajiny. Když byl TIS přinucen ukončit svou činnost, založil v dubnu 1979 RNDr. Ivan Makásek bulletin NIKA ze skupinového zpravodaje „Taraxacum“, který již několik let vydával a jenž byl krátce předtím zakázán.

Nika pomohla vybudovat Český svaz ochránců přírody a na jeho půdě dlouhou dobu vycházela. Nika začínala s 500 výtisky, ale čtenářů, kteří v ní viděli i jistý politický nástroj proti komunistické zvláštnosti, přibývalo. Jeho vydávání se proto chopil tehdejší pražský městský výbor ČSOP.

Vydavatelské oprávnění se vztahovalo na Prahu, s tichým souhlasem pro Středočeský kraj, ale Nika se četla nejen mezi ochráněři v celém Československu.

Jeho členové většinu svých finančních prostředků získaných vlastní hospodářskou činností používali právě pro vydávání Niky. Niky si všimli i v zahraničí; v roce 1982 odjíždí šéfredaktor na světové sympozium NGO do keňské Nairobi. Byl jedním ze 72 odborníků a předních ekologických aktivistů z celého světa, které pozval organizační výbor ELC. Rok před výbuchem jaderné elektrárny v Černobylu uveřejnila Nika seriál článků Ing. L. Zvolánka o problematice „bezpečnosti“ jaderné energetiky a rovněž zasvěcené zprávy o akcích hnutí Greenpeace, které málem vrcholily zákazem Niky.

V té době měla Nika kontakty s ekologickou sekci Biologické společnosti ČSAV. Existovaly i kontakty na disidentský Ekologický bulletin Ing. Ivana Dejmalu. Politické a společenské pronásledování Niky vyvrcholilo soubojem komunistického Rudého práva s Nikou, kvůli článkům o vodním díle na Dunaji Gabčíkovo–Nagyymaros.

Nika vycházela jedenáct let v těžkostech totalitního státu a dosáhla v roce 1989 nákladu téměř 10 000 ks. V roce 1992 získává Nika mezinárodní uznání OSN – GLOBAL 500.

Cena ministra životního prostředí 1994 byla časopisu Nika udělena jako symbolu odporu ekologické veřejnosti proti drancování přírody.

Doc. RNDr. Tomáš Pačes, DrSc.

Tomáš Pačes se narodil v roce 1937 v Praze. V letech 1952 – 1956 studoval na Vyšší průmyslové škole geologické. Vysokoškolské studium absolvoval v roce 1961 na Geologicko-geografické fakultě UK se specializací v oboru hydrogeologie a v roce 1968 vystudoval obor geochemie na Stanfordské Univerzitě v USA. V roce 1991 obhájil titul doktora věd a habilitoval se na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy.

V roce 1961 nastoupil jako hydrogeolog v Ústředním ústavu geologickém v Praze, pak pracoval jako vedoucí odboru geochemie životního prostředí v nástupnickém Českém geologickém ústavu. Od roku 1973 přednáší na Přírodovědecké fakultě UK geochemii přírodních vod a kinetiku biogeochemických procesů probíhajících v životním prostředí. Od r. 2002 spolupracoval na Technické univerzitě v Liberci na přípravě nového oboru přírodovědní inženýrství. Několik let přednášel matematické aplikace v geochemii na bratislavské Komenského Univerzitě.

Docent Pačes byl činný i v zahraničí. Vyučoval v USA, Japonsku, Itálii, Francii a ve Švédsku. V těchto zemích prováděl zároveň geochemický výzkum. Podnikl cesty do Číny, na Island a do dalších zemí. V letech 1970 – 1972 se stal profesorem-asistentem na Státní newyorské univerzitě, v letech 1984 až 1985 byl hostujícím profesorem na universitě Louis Pasteura ve Štrasburku na Královském technologickém institutu ve Stockholmu. Zde také obdržel čestný doktorát technických věd.

Také je členem geochemických a geologických společností doma i v zahraničí. V šedesátých letech se docent Pačes zabýval geochemickými problémy ochrany pramenů minerálních vod v Karlových Varech a v Jáchymově. Po návratu z USA v roce 1972 se soustředil na studium biogeochemických procesů v životním prostředí. V osmdesátých letech vedl projekt výzkumu tepla suchých hornin jako zdroje geotermální energie. Potom se věnoval zejména problému acidifikace půd a vod průmyslovými imisemi. Později se zabývá výzkumem horninového prostředí s ohledem na bezpečné geologické uložení vyhořelého paliva z jaderných elektráren a modelováním vývoje kvality půd ovlivněných atmosférickou depozicí okyselujících látek a těžkých, potenciálně toxických kovů.

Docent Pačes je autorem více než 190 odborných i vědecky populárních článků v domácích i zahraničních vědeckých časopisech. Z jeho autorských nebo spoluautorských knih můžeme jmenovat publikace Chemická rovnováha v přírodním systému voda-hornina-atmosféra (1972), Voda a země (1982), Základy geochemie vod (1983) a Konec věku plýtvání (1985). Za svou odbornou, pedagogickou a organizační činnost byl vyznamenán medailí Cyrila Purkyně Ústředního ústavu geologického, stříbrnou plakétou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a v r. 2000 medailí Helsinské university za službu.

Cena ministra životního prostředí za rok 1994 mu byla udělena za celoživotní práci v oboru ochrany horninového prostředí.

1995

V roce 1995 byl ministrem životního prostředí Ing. František Benda. Předání Ceny ministra životního prostředí se uskutečnilo v Průhonicích u Prahy.

Foto archiv MŽP

RNDr. Jiří Bumerl

Rodák z Prahy (1925) se v šestnácti letech přestěhoval do Bechyně, kterou po 21 letech opustil a zabyděl se v Táboře. Po maturitě na tábořské Zemské vyšší rolnické škole odešel studovat do Prahy na Vysokou školu zemědělskou. Studium mu přerušil neblahý rok 1948. Nachází své uplatnění jako učitel na Rolnicko-chmelařské škole v Žatci. Mimoto se podílí na výzkumu mandelinky bramborové. V roce 1952 přechází na Střední zemědělskou školu do Tábora, kde působí až do důchodového věku.

Během svého pedagogického působení několikrát žádal, aby mohl studovat na Vysoké škole zemědělské v Praze, ale žádosti byly zamítnuty. V roce 1962 začal studovat Přírodovědeckou fakultu UK, kde složil v roce 1968 závěrečné zkoušky, pokračoval dále ve studiu

a v roce 1972 po obhajobě disertační práce získal doktorát.

Na Střední zemědělské technické škole vyučoval biologii, genetiku a fytopatologii. Pracoval ve funkci zástupce ředitele pro využití botanické zahrady a byl aktivním členem poradního sboru Ministerstva kultury pro botanické zahrady.

Je autorem řady odborných článků z oboru pedagogiky, botaniky, ekologie a ornitologie, učebnice Biologie pro zemědělské a lesnické školy, která byla přeložena do několika jazyků, skript Ekologie I a Ekologie II pro ekologické školy.

Roku 1962 byl jmenován okresním konzervátorem Státní ochrany přírody. Funkci vykonával při svém zaměstnání až do jejího zrušení. Se studenty SZTŠ vybudoval naučnou stezku Borkovická blata (1979).

V roce 1993 byl vyzván ke spolupráci při založení první státní ekologické školy v České republice ve Veselí nad Lužnicí. Vypracoval koncepci nového studijního oboru. Byl jmenován prvním ředitelem školy. O škole lze bez nadsázky říci, že je školou třetího tisíciletí. Po čtyřech letech, po prvních maturitních zkouškách, odešel do důchodu, ale nadále se věnuje ochraně přírody.

Je zakladatelem tábořských Barevných čtvrtků – přednášek s ekologickou, biologickou nebo zeměpisnou tematikou. Za dlouholetou práci v ochraně přírody mu byla v roce 1994 udělena Cena města Tábora.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za iniciování a zřízení Střední odborné školy pro ochranu životního prostředí ve Veselí nad Lužnicí.

Ing. František Hromek

Narodil se v roce 1932 v Moravské Nové Vsi. Absolvoval gymnásium v Břeclavi a hutnickou fakultu Vysoké školy báňské v Ostravě. V roce 1955 nastoupil jako mistr šrotiště do ocelárny Nová Huť v Kunčicích, kde prošel řadou funkcí až po vedoucího provozu martinských pecí. V roce 1962 byl jmenován vedoucím Nové ocelárny VŽKG. Po srpnu 1968 nesměl zastávat žádné vedoucí funkce a až do roku 1989 pracoval v technickém rozvoji. Aktivně se podílel na všech projektech modernizace a přestavby československých oceláren. Mezi nejvýznamnější akce, na jejichž realizaci se Ing. Hromek podílel, byla přestavba Nové ocelárny na konvertorovou ocelárnu OXY-

VIT a to včetně sekundární metalurgie a kontilití. Po smrti universitního profesora T. Myslivce vedl řešitelský tým a výstavbu technologického komplexu. Tato přestavba umožnila zrušit ve Vítkovicích 14 marinských pecí a řádově snížit emise oxidů síry, dusíku, oxidu uhelnatého a prachu.

V roce 1990 byl Ing. František Hromek jmenován nejdříve technickým náměstem-keředitelem a poté generálním ředitelem Vítkovic. Ing. Hromek je spoluzakladatelem Svazu průmyslu a dopravy ČR, Union Banky Ostrava, Hospodářské a sociální rady Ostravsko-karvinské aglomerace.

Ing. Hromek využil změny hospodářského a společenského systému v České republice k vytváření podmínek pro transformaci českého průmyslu v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje. Inicioval založení Českého ekologického manažerského centra v roce 1992 a stal se prvním předsedou jeho správní rady. O rok později pozval do Prahy předsedu Světové podnikatelské rady pro trvale udržitelný rozvoj, předního švýcarského podnikatele Stephana Schmiheinyho na ustavující zasedání České podnikatelské rady pro trvale udržitelný rozvoj. Na tomto zasedání byl Ing. Hromek roku 1993 zvolen prvním předsedou České podnikatelské rady a stává se členem Světové podnikatelské rady pro trvale udržitelný rozvoj, kam se Česká republika dostala jako první ze států bývalého sovětského bloku.

Po odchodu do důchodu (1995) založil poradenskou firmu ENVICON a v době vzniku této publikace spolupracoval na projektu „Národní kulturní památka Areál dolu Hlubina – vysoké pece v Ostravě-Vítkovicích“.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za modernizaci a ekologickou přestavbu martinských pecí ve Vítkovicích a prosazování myšlenky transformace českého průmyslu v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje.

Mgr. Václav Jehlička

Václav Jehlička se narodil v roce 1948 v Domažlicích. Je absolventem Střední všeobecně vzdělávací školy v Benešově u Prahy a Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, oborů výtvarná výchova a matematika.

V letech 1974 – 1984 působil v Základní devítileté škole v Polné a Dobroníně u Jihlavy a v Lidové škole umění v Jihlavě, v letech 1984 – 1990 na Lidové škole umění v Telči. Jako pedagog se mimo jiné zabýval vztahem mladé generace k životnímu prostředí. Se svými žáky se podílel na avantgardním výtvarném projektu Prostedí života.

Mimo své pedagogické působení se vždy zajímal i o oblast ochrany životního prostředí, především v Telči a v jejím okolí. Byl také iniciátorem záchrany několika historických objektů

před demolicí a projektu odklonění automobilové dopravy z historického jádra města Telče.

Do roku 1990 byl předsedou Českého svazu ochránců přírody v Telči. V letech 1990 až 1998 a 2000 – 2002 byl starostou města Telče. Za doby jeho působení ve funkci starosty bylo v roce 1992 město Telč zapsáno na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Pod jeho vedením se v letech 1992 – 1998 uskutečnil program revitalizace soustavy městských rybníků. Zároveň byly vybudovány kanalizační sběrače a čistírna odpadních vod. V roce 1995 byl vypracován projekt Ochrany ovzduší města, který byl postupně realizován.

Mgr. Václav Jehlička je spoluzakladatelem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, zakladatelem a prvním předsedou sdružení obcí České dědictví UNESCO. Jako starosta města Telče v roce 1998 založil Svazek obcí Železnice Kostelec – Slavonice a je jeho předsedou. Tento svazek usiluje o zachování ekologické železniční dopravy v regionu a obnovení železničního spojení do sousedního Rakouska. Počátkem 90. let byl také jedním z iniciátorů první české zelené stezky „Greenways Praha Vídeň“, projektu šetrné turistiky spojeného s péčí o krajinu a památky. Je jedním ze zásadních odpůrců budování trvalého úložiště radioaktivních odpadů na území Vysočiny a jižních Čech. Jako starosta města Telče a senátor inicioval v Telči vznik vysokoškolského pracoviště Masarykovy univerzity v Brně a ČVUT Praha, které je zaměřeno na péči o kulturní dědictví. Je předsedou správní rady obecně prospěšné společnosti Česko-francouzská akademie Telč. Mgr. Václav Jehlička je od roku 1996 senátorem Parlamentu ČR. Je místopředsedou Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR a předsedou Podvýboru pro kulturní dědictví Senátu. V současné době je členem České komise UNESCO.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za realizaci ochrany urbanizované krajiny a její propojení s ochranou historického sídla ve městě Telč.

Prof. MVDr. Radoslav Kinský, DrSc.

Radoslav Kinský se narodil v roce 1928 v Kněžičkách u Chlumce nad Cidlinou. Maturoval na Reálném gymnáziu v Novém Bydžově. Po propuštění z vojenské prezenční služby v Pardubicích v roce 1948 se stal pracovníkem Státního pokusného hřebčína ve Slatiňanech, později Státního hřebčína v Kladrubech.

V roce 1956 se stal asistentem profesora Milana Haška v Biologickém ústavu ČSAV v Dejvicích a současně studoval Vysokou školu zemědělskou v Brně.

V roce 1958 vycestoval za rodiči do Francie, kde zůstal až do roku 1989.

V roce 1967 získal na Universitě Pierre et Marie Curie v Paříži doktorát přírodních věd, na Pasteurově ústavu v Paříži diplom hematologie a imunologie a diplom lékařské aplikované statistiky na pařížské

univerzitě. V Paříži absolvoval také kurz manipulace izotopů v lékařství. Od roku 1959 byl vědeckým pracovníkem v pařížském státním ústavu pro vědecký výzkum. Po návratu do vlasti působí profesor Kinský v oborech lesnictví, rybolovu, myslivosti a v ekologii, spolupracuje s Ústavem pro péči o matku a dítě v Praze-Podolí. Až do svého odchodu do důchodu v roce 1992 byl ředitelem laboratoře reprodukční imunologie.

Profesor Kinský byl také členem četných misí v zahraničí v rámci programu vědecké spolupráce INSERMu a francouzského ministerstva zahraničí, např. v USA, Kanadě, Skotsku, Izraeli, Argentíně, Maroku, Alžírsku, Tunisu, SRN a Indii.

Je autorem více než 300 vědeckých publikací, spolupracuje s řadou mezinárodních odborných časopisů, je členem několika vědeckých společností.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za realizaci a rozvinutí zásad ekologického hospodaření v lesích a využití biologického potenciálu krajiny k posílení stabilizační funkce přirozených a polopřirozených ekosystémů.

Ing. Zdeněk Kropáček

Zdeněk Kropáček se narodil v roce 1939 v Bratislavě, v době války žil v Prostějově a po roce 1946 v Ústí nad Labem. Po dokončení střední školy vystudoval v roce 1961 Elektrotechnickou fakultu Českého vysokého učení v Praze, kde v roce 1961 získal diplom a titul inženýra elektrotechniky.

Po absolvování vysoké školy nastoupil do organizace spojů v Ústí nad Labem, kde pracoval v oboru telekomunikací. Odbornost si prohluboval postgraduálním studiem a absolvováním odborných kurzů. Od roku 1967 žije v Děčíně, kde se jako aktivní horolezec začal angažovat v ochraně přírody.

V roce 1990 byl Ing. Kropáček kooptován do funkce tajemníka Městského národního výboru v Děčíně a poté byl v komunálních volbách v roce 1990 zvolen starostou města. Osobně inicioval a prosadil řadu opatření, jejichž realizací se podstatně zlepšila čistota ovzduší ve městě. Po dosažení tohoto cíle odstoupil z funkce starosty a vrátil se k původní profesi.

Stal se ředitelem telekomunikačních obvodů Děčín a Česká Lípa. Za pracovní zásluhy získal v roce 1998 Cenu Grahama Bella. V letech 1994 – 1995 byl členem dozorčí rady SPT Telecom, a. s. , kde vykonával funkci místopředsedy. V letech 1993 až 1996 byl předsedou a členem představenstva Severočeské vodárenské společnosti, a. s. Od roku 2000 je v důchodu.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za program sanace zdrojů znečištění ovzduší děčínské kotliny, na kterém pracoval společně s Ing. Milanem Kuncem.

Ing. Milan Kunc

Milan Kunc se narodil v roce 1966 v Praze. Po ukončení gymnázia studoval mechanizační fakultu Vysoké školy zemědělské v Praze, kterou absolvoval v roce 1988. Ve stejném roce nastoupil do podniku Zemědělský nákup a zásobování v Děčíně jako technický pracovník, o rok později jako konstruktér do Narexu Děčín. Tam pracoval až do roku 1993, kdy byl zvolen starostou města Děčín.

Spolu s Ing. Zdeňkem Kropáčkem se podílel na sanaci zdrojů znečištění ovzduší děčínské kotliny.

Ing. Milan Kunc se v listopadu 1993 zúčastnil konkurzního řízení na roční studium Univerzity v Cambridge se zaměřením na zlepšení životního prostředí v tzv. Černém trojúhelníku. Úspěšně zde dokončil stu-

dium v prosinci 1994.

Ing. Kunc byl členem dozorčí rady Energetických závodů Děčín, v letech 1998 až 2002 zastával funkci výrobně technického náměstka ve společnosti TERMO Děčín a. s., kde spolurealizoval významný ekologický projekt s využitím geotermální energie. Od roku 2002 pracuje v Severočeské energetice, a. s., kde vede odbor individuálního prodeje elektrické energie.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za program sanace zdrojů znečištění ovzduší děčínské kotliny, na kterém pracoval společně s Ing. Zdeňkem Kropáčkem.

RNDr. Ing. Eliška Nováková, DrSc.

Eliška Nováková se narodila v roce 1921 v Šumperku. Maturovala na francouzském gymnáziu v Praze, absolvovala Vysokou školu zemědělského a lesnického inženýrství ČVUT a Přírodovědeckou fakultu UK. V roce 1951 obhájila kandidaturu biologických věd a v roce 1987 získala i doktorát biologických věd. Od roku 1947 byla asistentkou a později vědeckou pracovnící na Lesnické fakultě ČVUT v Praze, 1961 až 1962 pracovala ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti. V letech 1962 – 1971 byla samostatnou vědeckou vedoucí pracovnící Ústavu pro tvorbu a ochranu krajiny ČSAV, 1971 – 1982 pracovala v Ústavu krajinné ekologie ČSAV. Ve vědeckovýzkumné a pedagogické práci pokračovala i po odchodu do důchodu, kdy od roku 1982

působila v Ústavu aplikované ekologie a ekotechniky Vysoké školy zemědělské.

Dr. Nováková se stala zakladatelkou školy bioindikace změn v životním prostředí. Zabývala se ekologií obratlovců, zejména lovné zvěře, jejím využitím při bioindikaci a při ekologickém monitoringu změn v krajině. Jako členka národního komitétu a předsedkyně sekce CT Mezinárodní pracovní skupiny MAB se podílela mimo jiné na zpracovávání úkolu zaměřeného na výzkum znečištění životního prostředí a jeho účinků na biosféru a byla rovněž členkou komise pro ekotoxikologii při Národním komitétu pro životní prostředí SCOPE a řady dalších mezinárodních organizací.

Spoluzakládala sdružení TIS a byla jeho první předsedkyní, účastnila se dění STUŽ, odborně pomáhala mnoha dalším organizacím. Na svém kontě má řadu knižních publikací a skript, původních publikací ve vědeckých časopisech a sbornících, publikací v odborných i populárně-vědeckých časopisech, zúčastnila se mnoha vědeckých konferencí.

Ti kdo ji znali, ji charakterizují jako houževnatou, cílevědomou, nesmírně erudovanou, pracovitou osobnost s morálním kreditem, která vykonala mnoho pro ochranu přírody a ekologii, pro české lesnictví a myslivost. Zemřela v listopadu 2000.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržela za celoživotní vědeckou práci v ochraně životního prostředí, za vytvoření a rozpracování výzkumu bioindikace u volně žijících živočichů.

Prof. PhDr. Ing. Josef Šmajš, CSc.

Josef Šmajš se narodil v roce 1938 ve Skvrňově na Kolínsku. Absolvoval gymnázium (Jedenáctiletou střední školu) v Uhlířských Janovicích. Vystudoval strojní inženýrství na Vojenské akademii v Brně a filosofii na Masarykově univerzitě v Brně. Od roku 1979 působí na katedře filosofie Filosofické fakulty MU v Brně. Přednáší ontologii a gnoseologii, filosofii techniky, vztah přírody a kultury.

Dlouhodobě se zabývá filosofickou problematikou vědy, techniky a otázkami vztahu přirozené a kulturní evoluce. Je naším předním odborníkem v oboru ekologické filosofie, kterou rozvíjí jako součást jím budované evoluční ontologie. Monografii „Kultura proti přírodě“ napsal v roce 1994. V roce 1995 vydal knihu „Ohrožená kultura“. Druhé, rozšířené vydání „Ohrožené kultury“ vyšlo v roce 1997, její anglický překlad „The Threatened Culture“ vyšel v roce 1998. Druhé vydání „Kultury proti přírodě“ vyšlo v roce 1996, a to v české, anglické a německé mutaci („Culture against Nature“; „Kultur gegen die Natur“). Monografie „Konflikt přirozené a kulturní evoluce“ (1997); „Drama kulturní evoluce“ (1998); „Drama evoluce“ (2000); „Gnoseologické implikace evoluční ontologie“ (2001) byly koncipovány jako přípravné studie ke spisu „Evoluční ontologie“ (spoluautor J. Krob), který vyšel v roce 2003. Jeho zatím poslední knihou, která shrnuje rozhlasové pořady ze stanice „Vltava“, je „Filosofie psaná kurzívou“ (2003).

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za formulaci ekologické filosofie, jakožto součásti evoluční ontologie v knize „Ohrožená kultura“.

Ing. Bohuslav Švarc

Bohuslav Švarc se narodil v roce 1921. Absolvoval Střední lesnickou technickou školu v Písku a poté pracoval jako asistent Lesního závodu Hluboká n. Vlt. a Vimperk, Schwarzenberského velkostatku. Zde působil jako vedoucí Lesní správy Arnoštov u Lesního závodu Český Krumlov. Pod vedením význačných lesních hospodářů získal všestrannou praxi v oboru. Později, po převzetí velkostatku Státními lesy, nastoupil do Výzkumného ústavu lesního hospodářství v Opočně pod Orlickými horami, kde pracoval pod vedením Huga Koniasa, propagátora ekologického způsobu hospodaření v lesích. V této době také dálkově vystudoval lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské. V roce 1954 odešel pracovat k Lesnímu závodu Nové Hradky, kde vykonával funkci

vedoucího provozu, později ředitele závodu Dolní Hvozd a Nové Hradky.

V Nových Hradech Ing. Švarc vypracoval rámcové zásady ekologického hospodaření v lesích Novohradsko. Cílem jím vytvořeného a realizovaného způsobu hospodaření bylo založení nestejnověkých smíšených porostů ze stanovištně vhodných dřevin, odolných vůči kalamitám i klimatickým extrémům, s přirozenou obnovitelností a se schopností udržení optimální produkce vysoce kvalitní dřevní hmoty. Tento způsob hospodaření se na Novohradských Horách nejen osvědčil, ale umožnil zachovat zbytky polopřirozených a přirozených lesních ekosystémů, tvořících dnes jádro navržené CHKO Novohradské Hory.

V roce 1982 odešel Ing. Švarc do důchodu a zapojil se do dobrovolné práce v ochraně přírody a krajiny na Novohradsku i v celém jihočeském regionu. Je zakladatelem ČSOP Nové Hradky, kde vykonával po dobu 20 let funkci předsedy. Byl autorem „Školní přírodovědné naučné stezky Sokolí hnízdo“ v Nových Hradech a „Lesnické naučné stezky“ v NPP Terezino údolí u Nových Hradů.

Cenu ministra životního prostředí 1995 obdržel za zpracování zásad ekologického hospodaření a jejich realizaci v lesích Novohradsko.

1996

V roce 1996 byl ministrem životního prostředí Ing. František Benda. Předání Ceny ministra životního prostředí se uskutečnilo ve VÚKOZ v Průhonicích u Prahy.

Foto archiv MŽP

RNDr. Dagmar Dykyjová, CSc.

Dagmar Dykyjová se narodila roku 1914 v České Bělé na Vysočině. V roce 1938 absolvovala Karlovu Univerzitu v Praze. Během války a po ní až do roku 1953 působila na biologicko-zemědělských pokusných stanicích cukrovarnického a chemického průmyslu v Brně a Ústí n. L., později též vyučovala na Přírodovědecké fakultě UK a na Vysoké škole zemědělské v Praze a byla zaměstnána v Encyklopedickém institutu ČSAV.

Zásadním zlomem v jejím životě se stává rok 1964, kdy přichází do Třeboňe. Tam založila detašovanou laboratoř Botanického ústavu ČSAV a věnovala se produkční ekologii rybníčních pobřežních porostů. Vybudovala zde a dále rozvíjela činnost hydrobotanického oddělení Botanického ústavu. Nezapomenutelným způsobem se v letech

1974 – 1976 podílela na přípravě podkladů k vyhlášení CHKO Třeboňsko. Inicivovala soustavné sledování klimatologických změn na Třeboňsku a založila ekosystémový výzkum na Mokřých loukách.

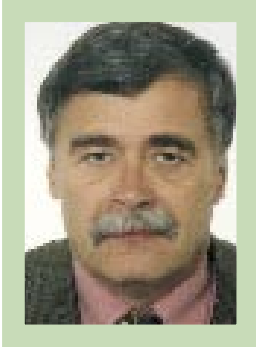
Dr. Dykyjová se stala spoluautorkou několika vysokoškolských skript. Společně s profesorem R. Dostálem napsala učebnici fyziologie rostlin pro zemědělské školy, je spoluautorkou i redaktorkou Příručního slovníku naučného, podílela se na přípravě velkých encyklopedií. Řada důležitých a uznávaných prací vzešla i z jejího působení v Třeboni. Ve světě se nejvíce cení kniha „The littoral Ecosystem“, jejíž je redaktorkou a spoluautorkou (s Dr. J. Květem), která shrnuje český výzkum rybníčních pobřežních ekosystémů v Mezinárodním biologickém programu.

V roce 1989 byla díky houževnatosti Dr. Dykyjové vydána česká příručka 31 autorů s názvem „Metody studia ekosystémů“. Dále je jedním ze tří redaktorů prestižní publikace vydané v Kuwer Academic Publishers – první díl přehledu světových mokřadů. Znamé jsou též její práce z Třeboňska – o minerální bilanci mokřadní vegetace, o Zlaté stoce, těžkých kovech v rostlinách, terciálním dočišťování vod a články o přírodě Třeboňska. Většina obyvatel této lokality ji zná též z její bohaté přednáškové činnosti. V roce 1984 udělila Československá akademie věd Dr. Dykyjové zlatou plaketu J. G. Mendela za zásluhy o rozvoj biologických věd.

V době vydání publikace žila paní Dykyjová na usedlosti svého syna, trápena nemocí stáří. Na snímku je při zahájení výstavy Biosférické rezervace v Třeboni.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržela za celoživotní dílo v oboru rostlinná fyziologie a ekologie a za zásadní podíl na ochraně Třeboňska.

František Janda

František Janda se narodil v roce 1948 v Praze. Po ukončení studií na Střední průmyslové škole strojnické se specializací na letecké motory nastoupil v roce 1967 jako konstruktér vývoje leteckých motorů do Motorletu Praha. V letech 1971 – 1978 pracoval v ČKD TATRA jako konstruktér vývoje tramvajových podvozků. V roce 1978 přešel do Kovoslužby Praha, kde postupoval od funkce samostatného vývojového pracovníka útvaru výzkumu a vývoje, přes vedoucího skupiny vývoje zařízení na odsávání a přečerpávání látek poškozujících ozónovou vrstvu Země až po vedoucího útvaru vývoje a výroby odsávacích zařízení. V roce 1991 se stal jako soukromý podnikatel a spolujednatel firmy EKOTEZ s. r. o. jejím ředitelem.

František Janda je autorem více než stovky zlepšovacích návrhů ve všech oblastech své působnosti. Patří mu autorství či spoluautorství u devatenácti československých patentů a průmyslových vzorů. Další patenty mu byly uděleny v řadě zemí celého světa (USA, Kanadě, Japonsku, zemích ES). Stal se jedním z hlavních autorů patentu s názvem „Přečerpávání nízkovroucích médií a zařízení k tomuto účelu“.

V oblasti životního prostředí byl F. Janda činný od roku 1987, kdy pod jeho vedením vznikl unikátní přístroj sloužící k bezztrátovému zacházení s chladivou – látkami poškozujícími ozónovou vrstvu Země. Tento přístroj prošel několika inovacemi a je vysoce oceňován v zahraničí a na světových výstavách a veletrzích. Od roku 1988 probíhá jeho sériová výroba a více než 90 % produkce je exportováno do všech zemí světa. V době vydání této knihy pokračoval pod jeho vedením vývoj nového typu přístroje na ekologické a bezztrátové promývání chladicích a klimatizačních okruhů.

Firma EKOTEZ s. r. o. se zúčastnila společného projektu MŽP a Světové banky, realizovaného z prostředků GEF, který se zabýval zacházením s látkami poškozujícími ozónovou vrstvu Země. Jeho výsledky jsou hodnoceny vysoce pozitivně a naše republika se stává vzorovou zemí pro aplikaci podobných projektů. Společnost EKOTEZ byla mimo to – na základě mezinárodního výběrového řízení – generálním dodavatelem více než 40 projektů týkajících se ochrany ozónové vrstvy.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržel za konstrukci a výrobu technologie umožňující odsávání freonů z chladicích zařízení, čímž zásadně přispívá k ochraně ozónové vrstvy Země.

Jiří Jukl

Narodil se v roce 1949 v Praze, kde absolvoval základní školu. Po jejím ukončení nastoupil u Lesního závodu Milevsko jako učeň lesnického učiliště v Bechyni. Po vyučení pokračoval ve studiu na Střední lesnické technické škole v Písku, kde v roce 1971 maturoval a nastoupil u Lesního závodu Kašperské Hory na Šumavě jako lesník. V roce 1990 byl delegován Občanským fórem do funkce předsedy MNV Hartmanice a v obecních volbách byl zvolen starostou města Hartmanice. Ve funkci starosty byl potvrzen i po volbách v roce 1994.

Od roku 1977 vedl dětský kroužek přátel myslivosti a mladých ochránců přírody při základní škole v Hartmanicích až do doby kdy tuto přirozenou potřebu dětí mohl opět přebrat skauting.

Jiří Jukl pomáhal po listopadu 1989 v OF prosadit a realizovat politickou podporu myšlenky zřízení národního parku Šumava. Je členem ČSOP, myslivectvého sdružení a dlouhodobě spolupracuje se Správou CHKO Šumava a je členem Rady Národního parku Šumava. Pracoval v okresním, krajském a ústředním výboru ČSL a jako soudce občanskoprávního senátu okresního soudu, stal se místopředsedou okresní organizace, členem předsednictva krajského vedení a členem celostátní revizní komise KDU-ČSL, členem občanské komise při okresním ředitelství České policie.

V rámci své funkce starosty města Hartmanice byl členem mezinárodního předsednictva Euroregionu Šumava Bavorský les a absolvoval úspěšně disertační práci studium v kursu „Moderní demokratická místní správa“ na Masarykově univerzitě v Brně s následnou stáží při hrabství v Nottinghamu.

Cenu ministra životního prostředí ČR 1996 dostal za účast při revitalizaci území bývalého VVP Dobrá voda, obnově areálu Dobré vody, realizaci ekologického vytápění obce Hartmanice biomasou, spolupráci při zřízení Šumavského národního parku a realizaci myšlenek ochrany šumavské přírody.

Ing. Miloš Kloupar

Narodil se v roce 1936 v Ivani na okrese Břeclav. Po maturitě pokračoval ve studiích na Lesnické fakultě VŠZ Brno. Do lesnické praxe nastoupil jako technik na polesí Dalečín, později na polesí Žleby a pak na další místa. V roce 1991 přišel do funkce vedoucího lesní správy Horní les, od roku 1997 je v důchodu.

Po nástupu do funkce vedoucího lesní správy Horní les se Ing. Kloupar, kromě plnění vlastních provozních povinností, aktivně zapojil do všech aktivit, souvisejících s ochranou a revitalizací komplexů lužních lesů v regionu mezi vodním dílem Nové mlýny a Břeclaví. V období let 1993 – 1996 došlo pod jeho vedením k realizaci jednotlivých etap revitalizačního programu s názvy „Podešovky I a II“, „Smradlavá jáma“, „Palachy“,

„Hlohovecké louky“ a „Janohrad“.

Trvale přitom spolupracuje s širokým okruhem spolupracovníků orgánů a institucí ochrany přírody, výzkumných a vědeckých pracovišť, ústavů a vysokých škol. I jeho zásluhou vznikla a pracuje široká báze odborníků, podílejících se na komplexní tvorbě a ochraně významné oblasti lužních lesů v polyfunkčním pojetí. O úspěšnosti popsaných aktivit svědčí i intenzivní zájem ochrannářských a lesnických organizací a institucí nejen z tuzemska, ale i ze zahraničí.

Pro svoje teoretické znalosti i praktické zkušenosti byl členem expertních a opo-
nentních rad při VÚLHM Jíloviště-Strnady. V období 1985 – 1990 byl členem redakční rady časopisu Lesnická práce.

I v důchodu se aktivně podílí na zpracování studií o účinnosti revitalizačních systémů a při zpracování návrhů manipulace s vodou pro dosažení optimálního hydrologického režimu v lužním lese.

Cenu ministra životního prostředí 1996 dostal za svoji dlouholetou práci v lesním hospodářství, kdy dokázal propojit a prakticky naplňovat žádoucí souběh závažných společenských funkcí, zvl. vodohospodářské a krajinářské, s produkční úlohou lužních lesů jižní Moravy a komplexně orientovanou bioinženýrskou činností s opatřeními v této krajině.

Agentura Koniklec

Agentura Koniklec je nestátní nezisková organizace – občanské sdružení pro lidská práva a životní prostředí, založená v roce 1992. Posláním organizace je uskutečňovat projekty v oblasti ochrany životního prostředí, zabývat se udržitelným rozvojem na místní a regionální úrovni, informovat veřejnost a provádět veřejnou osvětu v oblasti udržitelného rozvoje, ochrany přírody a krajiny a životního prostředí a zabývat se environmentální výchovou dětí a mládeže.

Agentura Koniklec je držitelem ceny japonské nadace „The Sasakawa Peace Foundation“ O nejlepší ekologické projekty roku (1997), Ceny Britské rady za projekt místních Agend 21 v Českém krasu a Ceny Ford Motor Company na obnovu životního prostředí a kulturního dědictví (2001). V roce 2002 obdržela Správa CHKO Český kras, která je hlavním partnerem místní Agendy 21 v Českém krasu, 3. cenu v soutěži pro veřejnou správu „O lidech s lidmi“ za společný projekt strategického plánování udržitelného rozvoje v širším regionu Českého krasu.

V minulosti se AK výrazně profilovala zejména projekty Sněm dětí České republiky pro životní prostředí, Celostátní informační servis ke Dni Země, Informační systémy o životním prostředí, Prodej a distribuce ekologické literatury a dalšími. Kromě toho se AK účastnila přípravy řady koncepčních materiálů v oblasti ekologické výchovy a osvěty a vždy úzce spolupracovala s MŽP. AK se výrazně etablovala také v oblasti ediční a publikační činnosti, a to vydáváním periodických a neperiodických publikací a tvorbou multimediálních a audiovizuálních děl (edice „Živly“).

V době vydání této knihy se AK věnuje zejména ambiciózní vzdělávací kampani pro talentovanou mládež „Živly“, která vznikla jako širší rámec pro ekologickou výchovu z projektu Sněmu dětí pro ŽP. Mezi další významné projekty patří informační a osvětová činnost pro veřejnost (a zapojování veřejnosti do rozhodování o ŽP a plánování udržitelného rozvoje), týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj a místní Agenda 21 a environmentální osvěta v CHKO Český kras.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržela Agentura Koniklec za originální způsob praktické realizace ekologické výchovy dětí v působnosti nevládních organizací.

RNDr. Danuše Kvasničková, CSc.

Narodila se roku 1935 v Mladé Boleslavi. Po absolvování Přírodovědecké fakulty tehdejší Vysoké školy pedagogické v Praze (University Karlovy) učila na SZŠ a poté na SVVŠ v Mladé Boleslavi. V té době se již začala věnovat metodice biologie. V roce 1987 odešla do Výzkumného ústavu odborného školství do Prahy a začala aktivně působit v oblasti výchovy k ochraně přírody. V roce 1968 založila Přírodovědnou soutěž (Natura semper viva, později SOČ) a navázala spolupráci s IUCN. Jako uznávaná odbornice byla však pověřena úkolem RVHP „Výchova k péči o životní prostředí na školách všech stupňů“, který se jí podařilo rozšířit na jeden z hlavních resortních výzkumných úkolů, který koordinovala až do roku 1990. V roce 1972 složila na UK rigorózní zkoušky a získala titul PhDr., kandidátskou práci však směla

obhájit až v roce 1982, kdy získala titul CSc., a zároveň také RNDr.

Ve ÚP připravila nový předmět Přírodověda pro 1. stupeň základních škol s prvními kapitolami o životním prostředí, byla autorkou prvních kapitol z obecné ekologie v učebnicích pro střední školy, řady učebních pomůcek, metodických příruček pro učitele, opoňovala řadu výzkumných zpráv a spolupracovala na programu Man and Biosphere v ČSAV. V roce 1982 přešla na Vysokou školu zemědělskou, kde připravila řadu programů specializačních a postgraduálních studií, napsala několik skript týkajících se základů ekologie a výchovy k péči o životní prostředí, televizních pořadů (např. desetidílný seriál Ekologie všemi pády). V této době vedla několik projektů pro UNESCO. Podílela se na založení Československé a potom České společnosti pro životní prostředí v rámci VTS. V roce 1992 přešla na Ministerstvo zemědělství, kde působila jako zástupce vedoucího odboru ekologie, věnovala se otázkám obnovitelných zdrojů energie a programu obnovy venkova. Na žádost česko-švýcarské nadace přešla v roce 1994 do funkce ředitelky Ekogymnázia v Praze, jehož koncepci připravila a kde působila do roku 1998. Tady založila Klub ekologické výchovy.

Každoročně absoluuje řadu přednášek pro učitele v celé republice. V letech 1998 – 2000 působila jako obsahový manažer nizozemsko českého projektu Tulipán a zároveň byla CUK pro životní prostředí pověřena vedením projektu UNDP k ekologické výchově v oblasti středních škol a přípravy učitelů, v současné době vede projekt pro UNESCO „Vzdělávání pro udržitelný rozvoj“.

V roce 1996 jí bylo uděleno prestižní mezinárodní ocenění UNEP „Global 500“.

Cenu ministra životního prostředí 1996 dostala za celoživotní práci v oblasti ekologické výchovy.

Schola Humanitas

V centru jedné z nejvíce ekologicky postižených oblastí ČR byla v roce 1992 zřízena městem Litvínov Schola Humanitas – Střední odborná škola pro ochranu a obnovu životního prostředí. Jako svůj cíl si stanovila výchovu odborníků, kteří by se podíleli na revitalizaci a rekonstrukci severních Čech. Toto území je pro ně dokonalým a názorným studijním materiálem.

Za prioritní považuje vedení školy vztah žáků k lidem, přírodě a životnímu prostředí. Proto se také slavnostního otevření jejího nového areálu počátkem září 1994 zúčastnili tehdejší ministr

školství, mládeže a tělovýchovy Ivan Pilip a první náměstek ministra životního prostředí Vladimír Novotný.

Studium na škole je čtyřleté, zakončené maturitní zkouškou, ve třídách je maximálně 22 žáků. Nosnými předměty jsou biologie, chemie a odborné předměty zaměřené na životní prostředí. Žáci se učí dvěma cizími jazyky – angličtině a němčině, základům administrativy, informatice a dalším předmětům. Do studijního plánu je zařazen klasifikovaný předmět „odborná praxe“. Žáci navštěvují zajímavá místa z hlediska životního prostředí a přírody a spolu s předními odborníky pracují přímo v terénu. Součástí studia jsou krátkodobé stáže, dlouhodobé praxe a zahraniční studijní pobyty a sportovní kurzy. Z každé praktické činnosti žák vypracuje hodnotící zprávu.

Široké vybavení školy umožňuje fungování nejen pro žáky, ale nabízí informační a odborné zázemí i pro širokou veřejnost regionu. Škola měla vlastní vědecké pracoviště dotované Evropskou unií. Zde se řešil grantový projekt Evropského společenství s názvem „Režim atmosférické depozice na náhorní planinu Krušných hor“ ve spolupráci s anglickou univerzitou v Norwichi, univerzitou v Southamptonu a Hydrometeorologickým ústavem v Praze. Při škole aktivně pracuje Centrum ekologické výchovy VIANA.

Žáci se zapojují i do zahraničních aktivit a účastní se celé řady mezinárodních projektů. Jedná se např. o programy Globe, Leonardo da Vinci, Sokrates-Comenius. V příhraniční oblasti Euroregionu Krušnohoří – Erzgebirge škola spolupracuje s několika subjekty zaměřenými na životní prostředí na německé straně. Další zahraniční aktivity probíhají v rámci spolupráce se školami v Portugalsku, Belgii, Francii, Dánsku, Norsku, Řecku, Slovinsku a USA.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržela škola za výchovu středoškolsky vzdělaných techniků a specialistů na oblast životního prostředí v Severočeském regionu.

RNDr. Ivo Šanc, CSc.

Ivo Šanc se narodil v roce 1955 ve Vrchlábí. V letech 1974 až 1979 studoval Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, obor geologie. Na téže vysoké škole absolvoval v letech 1984 – 1989 postgraduální aspirantské studium a získal titul kandidáta věd.

Po ukončení studií nastoupil jako odborný asistent do Ústavu nerostných surovin v Kutné Hoře se zaměřením na fyzikálně chemické laboratorní metody výzkumu, kde pracoval až do roku 1989. V té době absolvoval dva tříměsíční pracovní pobyty v Mongolsku. V roce 1989 – 1990 přijal místo zahraničního experta ve výzkumném ústavu CI-PIMM v kubánské Havaně. V období 1990 – 1993 zastával funkci ředitele Ústavu nerostných surovin v Kutné Hoře, kde připravoval privatizační projekt a zpracovával investiční záměry podniku. V roce 1994 byl asistentem generálního ředitele Sklárén Kavalier, a. s. v Sázavě a manažerem prodeje divize průmyslových aparatur této společnosti.

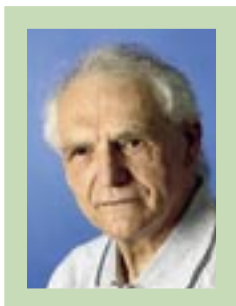
V letech 1992 – 1993 absolvoval RNDr. Šanc manažerský kurs Fordhamské univerzity na Středoevropské univerzitě v Praze se zaměřením na řízení obchodních korporací, dále manažerský kurz AOTS v Yokohamě pro oblast řízení kvality v průmyslových podnicích a manažerský kurz COPCA v Barceloně s obchodní specializací.

Od roku 1995 zastával funkci starosty města Kutná Hora. V září 1999 se stal pracovníkem mise OSN v Kosovu. Tam vykonával dva roky funkci civilního správce (administrátora) oblasti Gnjilane a v roce 2001 byl jmenován správcem hlavního města Kosova Prištiny. V roce 2003 působil od února do listopadu v Kosovu jako poradce Rady Evropy pro decentralizaci a reformu místní správy.

V roce 2004 nastoupil Dr. Šanc do společnosti LESS, a. s. se sídlem v Bohdanči u Kutné Hory, kde pracuje jako manažer rozvojových projektů. Nadále působí v místní samosprávě jako člen Městské rady v Kutné Hoře a v neziskovém sektoru, kde je členem správní rady nadace Open Society pro Českou republiku.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržel za iniciaci a realizaci ekologických aktivit města Kutná Hora v letech 1995 – 1996.

Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

Stanislav Štýs se narodil v roce 1930 v hornickém Litvínově. Od roku 1946 pracoval jako lesní dělník. Od roku 1951 během svých studií na pražské lesnické fakultě sbíral znalosti k přípravě u nás první diplomové práce s rekultivační tematikou. Je paradoxem, že v reálnou možnost úspěšného zalesňování výsypek věřila jen malá část jeho tehdejších examinátorů. Po dokončení studií na pražské lesnické fakultě v roce 1954 pracoval na Lesním závodě Dubí. Po založení rekultivačního oddělení při Zemědělském závodě Severočeských hnědohelných dolů sem nastoupil v roce 1956. Po krátkém působení v tomto oddělení přechází Ing. Štýs v roce 1958 na Báňské projekty

do Teplic, aby zde řídil práce na generelu rekultivací, prvním ve světě. Od roku 1963 zajišťoval rekultivační práce na Generálním ředitelství Severočeských hnědohelných dolů v Mostě. Až do zrušení pracoviště v roce 1991 tam působil postupně jako inspektor rekultivace, vedoucí rekultivačního oddělení a hlavní ekolog koncernu.

Disertační práci na téma „Strategie a metody rekultivační tvorby krajiny postižených povrchovou těžbou nerostných surovin“ obhájil v roce 1988 na lesnické fakultě Vysoké školy zemědělské v Brně. Své zkušenosti předával externě studentům na vysokých školách v Ostravě, Brně, Praze, Košicích, Zvolenu, Ústí nad Labem a na čínské univerzitě v Xuzhou. Ing. Štýs je autorem mnoha vědeckých, odborných a popularizačních publikací, kterých dosud vyšlo v mnoha zemích světa téměř tři sta. Ojedinelou monografií na téma „Rekultivace území postižených těžbou nerostných surovin“, již je vedoucím autorem, vydalo v roce 1981 Státní nakladatelství technické literatury v Praze.

Soustavně spolupracoval na tvorbě zákonů a rekultivačních předpisů. Hlavní důraz při své vědecké práci kladl vždy na použitelnost jejich výsledků v praxi. Jako rekultivátor-ekolog spolupracuje s řadou mezinárodních organizací. V roce 1998 mu bylo uděleno čestné členství německé Společnosti pro životní prostředí. Za celoživotní práci v oblasti životního prostředí Mostecka a prezentaci výsledků v ČR a v zahraničí dostal v témže roce Cenu města Mostu. Je autorem rozsáhlého fotodokumentačního cyklu s tematikou vztahu těžby a rekultivací, který byl jako putovní výstava od roku 1996 pod názvem „Proměny měsíční krajiny v srdci Evropy“ dosud 29krát instalován v mnoha městech ČR, ale i v Německu, Nizozemí a v Rakousku a byl vybrán k prezentaci českých ekologických projektů na EXPO 2005 v Japonsku.

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržel za celoživotní práci v oboru rekultivací krajiny postižené těžbou nerostných surovin.

Ing. Stanislav Weigel

Stanislav Weigel se narodil v roce 1927 v Hraničích na Moravě. Vystudoval Vysokou školu technickou v Brně a od roku 1953 působil ve Výzkumném ústavu leteckém v Praze jako letecký inženýr. V roce 1958 musel v důsledku náboženského pronásledování z leteckého průmyslu odejít. Pracoval ve stavebnictví, zprvu manuálně, později jako technik a projektant ekologických zařízení u Vodních staveb Praha a to až do svého odchodu do důchodu v roce 1987.

V roce 1953 tajně vstoupil do 3. řádu sv. Františka v Praze. Po smrti manželky v roce 1975 se věnoval studiu teologie u františkánů v Praze a v roce 1985 byl tajně vysvěcen na kněze. Jeho hluboký vztah k přírodě a stvoření a přátelství s malířem Janem Zrzavým vyústily v jeho vlastní výtvarnou činnost. Osvoji si techniku poetického symbolismu.

Od roku 1987 se začal věnovat veřejné umělecké činnosti formou výstav meditativních obrazů, přednášek a diafonických programů, např. „Duchovní základy techniky – práce jako tvorby“, „Umění žít“, pořádal také kurzy na téma „Cestou krásy k pravdě“. Stanislav Weigel vypomáhá jako misionář v různých farnostech ČR. Pro svou duchovní práci používá obrazy jako prostředek k oslovení věřících i nevěřících. Svou činnost organizuje v rámci občanského sdružení ARS-VITA.

V roce 1993 byl pozván do Paříže, aby tam uspořádal ekologickou výstavu obrazů Společnosti pro ochranu zvířat. Při této příležitosti bylo ve francouzském časopise Animeaux magazine uvedeno několik článků o jeho životě, uměleckých a ekologických aktivitách.

Stanislav Weigel pořádal také s podporou Ministerstva kultury a Pražského arcibiskupství v letech 1994 – 1997 kulturní a duchovní mise na Ukrajinu a v Rusku. Svě misijní cesty částečně financuje prodejem svých uměleckých děl. Jeho činnost je do jisté míry duchovní nápravou škod způsobovaných především mladým lidem současným stavem životního prostředí a ekologickými haváriemi (stěžejní část jeho misijních cest je zaměřena na pomoc lidem na Východě v rámci občanského sdružení Východní mise).

Cenu ministra životního prostředí 1996 obdržel za duchovní a výtvarné projekty a programy, zabývající se odpovědností za přírodu a hledáním pravdy a krásy, určené především mládeži.

1994 - šéfredaktor Dr. I. Makásek
a náměstek ministra Ing. L. Bízek

1997 – Ing. Dana Votápková
a Ing. Jana Ledvinová ze sdružení TEREZA
s ministrem Ing. J. Skalickým

1998 - Prof. Dostál a ministr Dr. M. Kužvart

1997

V roce 1997 byl ministrem životního prostředí Ing. Jiří Skalický. Předání Ceny ministra životního prostředí se uskutečnilo v Průhonicích u Prahy.

Foto archiv MŽP

Ing. Zdeněk Cipra

Zdeněk Cipra se narodil v Bělečku na Pardubicku v roce 1927. Po ukončení základní školy byl přijat na lesnickou školu v Písku, po přerušení způsobeném okupací Československa školu po válce dokončil v Hranicích. Poté nastoupil ke státním lesům do Jizerských hor, kde působil v lesním hospodářství a v ochraně přírody téměř po celý život.

Působil na polesích Smědava, Jizerka, Oldřichov v Hájích, na ústředí závodu Frýdlant v Č., jako vedoucí TS Oldřichov-Bedřichov a pak na Správě CHKO Jizerské hory jako vedoucí provozu inženýrských staveb SL v Liberci.

Na polesí Oldřichov v Hájích, kde pracoval 16 let, se Ing. Cipra začal hlouběji zajímat o obnovu komplexu přestárých bučin na severních svazích Jizerských hor. Na toto téma vypracoval i svou diplomovou práci k ukončení studia na lesnické fakultě v Praze. Další odbornou práci na téma „Které náležitosti má uplatňovat lesní hospodář v počátcích působení průmyslových imisí na lesní porosty v Jizerských horách“ obhájil v závěru postgraduálního studia ve Vědeckém lesnickém ústavu v Kostelci n. Č. I. v roce 1967. Ta se stala zdrojem rozporů a názorových střetů, neboť vedoucí pracovníci SL odmítali jeho návrhy na obnovu postižených porostů ponecháváním odumírajících částí porostů k ochraně výsadeb domácích dřevin. Jeho názory byly bagatelizovány a paušálně byla uplatňována „zásada záchrany dřevní hmoty“, která vedla k rozsáhlým holosečím a k výsadbám exot na velké části Jizerských hor.

Práce v CHKO mu umožňovala vybudovat spolupráci s početným dobrovolným aktivem státní ochrany přírody a s mládeží. Dále se věnoval práci na zlepšování stavu postižených lesů, zejména při získávání reprodukčního materiálu domácích dřevin. Po kontroverzně pojatém filmovém týdeníku Krátkého filmu o špatném stavu hospodaření v Jizerských horách a po dalších obviněních z ovlivňování mládeže během seminářů se studenty Přírodovědecké fakulty UK v Praze od r. 1985, musel v roce 1987 odejít z CHKO do Krkonošského národního parku.

Po roce 1989 pracoval inženýr Cipra ve Státním ústavu ochrany přírody v Praze v laboratoři dálkového průzkumu Země, v červenci 1989 odešel do důchodu. V prosinci 1989 pak znovu nastoupil do zaměstnání na územní odbor Ministerstva životního prostředí v Liberci, kde působil jako vedoucí oddělení ochrany přírody. Zde pracoval zejména ve státní správě lesního hospodářství do roku 1996, s platností zákona č. 289/1995 Sb. pak ve vrchním státním dozoru v lesích. Aktivní činnost ukončil v r. 1999, do roku 2003 vypomáhal při vypracování plánů péče o chráněná území v lesích.

Cenu ministra životního prostředí 1997 dostal za celoživotní práci věnovanou ochraně přírody a krajiny.

Josef Císařovský

Josef Císařovský se narodil v roce 1952 v Praze. Studia na katedře dokumentární tvorby pražské Filmové a televizní fakulty ukončil v roce 1977. Ve spolupráci s Krátkým filmem Praha natočil v období let 1979 až 1989 řadu krátkometrážních i středometrážních filmů z oblasti dokumentu, ale i hrané tvorby. Po roce 1990 začal spolupracovat s Českou televizí a o úspěšnosti této spolupráce svědčí i prestižní ocenění TRILOBIT, které získaly jeho dva filmy „Čas hanby mlčení naděje“ a „Obrazy z Čech“. Od stejného roku probíhá i spolupráce s Ministerstvem životního prostředí – filmy „Děkujeme!“ (1990), „Bestiář“ (1992), „Čtyři okamžiky ticha“ (1995), „Návraty bohyně“ (1997) a „Mapa míst svatých a klatých“ (2003).

Josef Císařovský se ve své tvorbě věnuje systematicky úvahám o vztahu člověka k přírodě a životnímu prostředí. Zpočátku se zabýval přírodovědeckými aspekty tohoto vztahu, v pozdější době i morálními souvislostmi.

Se svými pracemi se režisér Císařovský účastnil mnoha přehlídek a filmových festivalů pořádaných v České republice i v zahraničí. Na 18. mezinárodním festivalu filmů o umění, který se konal v roce 1994 ve Francii, získala jeho „Mýtická trilogie“ zvláštní cenu. Film „Čtyři okamžiky ticha“ (o proměně české krajiny v průběhu jednoho století) obdržel kromě čestného uznání na filmových festivalech v Bělehradě a v Pardubicích i prestižní Cenu diváků na Ókomedii 1995 ve Freiburgu, zvláštní cenu poroty „Ekomir-95“ v Minsku a zvláštní cenu poroty na festivalu ENVIRONMENT INDIA 98. Třídílná esej „Návraty Bohyně“ byla na EKOFILMU '97 v Českém Krumlově oceněna Čestným uznáním mezinárodní poroty.

Z dalších prací a ocenění:

- 1982 Bomba motorismus (Hlavní cena EKOFILM Ostrava 1983)
- 1987 Člověk a příroda
- 1984 Člověk versus příroda
- 1985 Každý metr zeleně (Velká cena AGROFILM Nitra 1986)
- 1986 Genese vesmíru
- 1987 Hele vole! (Special Award PARMA, Itálie 1989)
- 1988 Chceš zabít?
- 1989 Antonio Salieri: Requiem
- 1991 Viva Musica
- 1999 Neznámý č. 44
- 2000 Stránky z legionářského deníku
- 2001 Jako kouř marihuany jsou verše básníků
- 2002 Letem českým světem
- 2003 Mapa míst svatých a klatých (MFF Banská Bystrica, ENVIRONFILM 2003 – 1. cena kategorie D; EKOFILM 2003 – Cena mezinárodní poroty)

Cenu ministra životního prostředí 1997 získává za celoživotní dílo v oblasti filmové tvorby na ochranu životního prostředí.

Ing. Josef Hladný, CSc.

Josef Hladný se narodil v roce 1932 v Doloplazích na Moravě. Po ukončení studií vodního hospodářství na Stavební fakultě Vysokého učení technického v Brně nastoupil v roce 1956 do Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ). Na svém pracovišti prošel všemi úseky činnosti hydrologické služby. Založení hydrologické předpovědní služby na území celého státu, k jejímuž provozu připravil potřebný technologický aparát a nové pokrokovější metodické přístupy, bylo odpovědí na povodně v roce 1961. Iniciovat založení krajských hydrologických předpovědních služeben a pomáhal je ustavit. Ty se později staly základem dnešních regionálních poboček ČHMÚ.

Jako vedoucí pracovník hydrologické služby ČHMÚ se podílel na přípravě díla Hydrologické poměry ČSSR, Klima a vodní režim ČSR, i na přípravě učebních textů o hydrologických předpovědích, na vydání České státní normy pro hydrologickou terminologii, aj. Celkem do dnes publikoval okolo 130 odborných prací, zpráv, článků a populárních sdělení.

V 80. letech usměrňoval Ing. Hladný ve funkci náměstka pro vědu a výzkum moderní rozvoj vědeckých přístupů a výzkum na ostatních oborových úsecích ústavu, tzn. meteorologie, klimatologie, hydrologie a ochrany ovzduší. V posledním desetiletí vedl z pozice člena Výboru pro národní klimatický program výzkumný tým, který řešil Územní studii vlivu klimatické změny na zranitelnost a adaptabilitu vodních zdrojů České republiky, návazně pak také spolupracoval na Akčním podpůrném plánu České republiky ve vztahu ke změně klimatu. V nedávné době koordinoval vládní úkol Vyhodnocení povodňové situace v červenci 1997 a návazný grantový úkol Výzkum metod pro stanovení maximálních srážek a povodní. Rovněž se zúčastnil prací na závěrečné syntéze vládního úkolu Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002. Do roku 2002 vedl oddělení experimentální hydrologie ČHMÚ. Široké aktivity Ing. Hladný vyvíjel i na poli mezinárodním.

Po dobu 30 let přednášel na Mezinárodním postgraduálním hydrologickém kurzu UNESCO. Je dlouholetým externím spolupracovníkem Katedry fyzické geografie a geologie Přírodovědecké fakulty UK, která mu za dlouholeté zásluhy udělila zlatou medaili. V současné době pracuje i ve Vědecké radě této fakulty. V době vzniku této publikace působil Ing. Hladný i v sekretariátu náměstka ředitele pro hydrologii v roli poradce.

Cenu ministra životního prostředí 1997 obdržel za celoživotní práci ve výzkumu hydrologických procesů v rámci České republiky a přínosů pro rozvoj hydrologie v mezinárodním měřítku.

Mgr. Emilie Strejčková

Emilie Strejčková se narodila v roce 1939 v Domažlicích. Po studiích na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, oborů matematika, výtvarná výchova, defektologie a národní škola, absolvovala postgraduální studium na Přírodovědecké fakultě UK, obor ochrana přírody. Do roku 1975 pracovala jako učitelka, potom byla inspektorkou kultury pro ochranu přírody a památek na ONV v Praze 10. V té době vytvořila systém regionální ekologické výchovy pro žáky základních škol Prahy 10 (kolekci učebních pomůcek, publikace a kulturní pořady pro žáky, metodické listy pro učitele), napomáhala biologické rehabilitaci údolí Botiče a budování naučné stezky. Iniciovala doplnění Informačního okruhu životního prostředí Prahy o ekologické vyhodnocování parcel. S ně-

kolika dalšími spolupracovníky prosadila vyhlášení prvních přírodních parků v Praze, původně nazývaných oblasti klidu.

V roce 1993 se stala první pracovnící Českého ekologického ústavu zabývající se ekologickou výchovou. V tomto období zpracovala Analýzu ekologické výchovy v České republice a vytvořila první variantu návrhu Národního programu ekologické výchovy. Od října 1994 začala budovat Ekologické centrum hlavního města Prahy v Toulcově dvoře. Jeho ředitelkou byla devět let. Od podzimu 2003 usilovala o založení ekologicky orientované mateřské školky „Semínko“, která se stala součástí Ekocentra o rok později. Hlavním cílem centra je včasné rozvíjení ekologické výchovy dětí.

Krédem magistry Strejčkové je nezadatelné právo každého dítěte na optimální rozvíjení všech duševních i fyzických vloh. Jednostranný konzumní životní styl tlumí přirozenou vitalitu ke škodě každého jedince, celé společnosti i přírodě samé. Dlouholetou snahou E. Strejčkové je upozorňovat na narůstající problém odcizování dětí přírodnímu prostředí a napomáhat k jeho řešení fundovanějším odborným přístupem.

Magistra Strejčková aktivně pracuje v různých organizacích zaměřených na environmentální problematiku – ve 4. základní organizaci ČSOP, v Hnutí Brontosaurus, ve Společnosti pro udržitelný život.

Spolu s manželem RNDr. Jaromírem Strejčkem provádějí přírodovědné průzkumy ohrožených a přírodně hodnotných lokalit.

Cenu ministra životního prostředí 1997 dostala za celoživotní obětavou práci v ekologické výchově.

TEREZA, sdružení pro ekologickou výchovu

TEREZA byla založena v roce 1979 jako základní článek Českého svazu ochránců přírody. Ve skutečnosti šlo o aktivitu několika desítek vysokoškoláků, kteří začali pečovat o chráněné území v Prokopském údolí v Praze. Pořádali pracovní a vzdělávací akce pro mládež a jejich tehdejší činnost vyvrcholila v roce 1985 mapováním stavu českých pralesů a dlouhodobým experimentem „Management údržby skalních stepí kombinovanou pastvou ovcí a koz.“

Důležitým milníkem v činnosti TEREZY byl rok 1989. TEREZA začala v ČR rozvíjet školní ekologické projekty a programy. Jejich bohatá nabídka, kterou kromě žáků a studentů využívají také nejrůznější sdružení dětí a mládeže, neformální skupiny dětí, rodiny i jednotlivci, je zaměřena na poznávání funkcí přírody i společnosti a určení místa člověka v tomto systému.

Další významnou událostí bylo 9. 9. 1999 otevření Labyrintu světa a ráje srdce – komunitního a osvětového centra v Haštalské ulici v Praze, odkud TEREZA koordinuje své projekty a programy, které probíhají na české, evropské i celosvětové úrovni. Některé materiály a pomůcky pro děti, které vyvinula, se používají v desítkách zemí světa. Za svoji práci TEREZA získala například ocenění US AID, v rámci celosvětového GLOBE programu pak obdržely české školy několikrát titul GLOBE Star.

Projekty Les ve škole, škola v lese, Energie – posvíme si na úspory, Kyselý déšť, Ozon či zmíněný GLOBE se staly nedílnou součástí výuky na stovkách škol. V roce 2003 TEREZA pokračovala v trendu nastoupeném v posledních letech a rozvíjela náročnější projekty (Ekoškola, Živá voda pro obec), které se nezabývají už jen ekologií, ale snaží se inspirovat školy a místní komunity po celé ČR k vlastním iniciativám a vzájemné spolupráci na nejrůznějších úrovních.

Prostřednictvím projektů a programů spolupracuje TEREZA s celou řadou odborných institucí – Českým hydrometeorologickým ústavem, Botanickým ústavem AV ČR, fakultami různých univerzit, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem životního prostředí, Národním úřadem pro letectví a kosmický prostor USA (NASA), i s celou řadou firem a nevládních organizací.

Široké veřejnosti se TEREZA prezentuje každoročními festivaly Den Země a Slavnost padajícího listí v Prokopském údolí v Praze, účastní se i řady dalších akcí pořádaných jinými subjekty.

Cenu ministra životního prostředí 1997 získalo sdružení za mnohaletou aktivní činnost v oblasti ekologické výchovy a zejména za vynikající reprezentaci naší republiky v mezinárodním programu GLOBE.

1998

V roce 1998 byl ministrem životního prostředí RNDr. Miloš Kužvar. Předání Ceny ministra životního prostředí se naposledy konalo v Průhonicích u Prahy.

Foto archiv MŽP R

Ing. Bohumil Beneš

Bohumil Beneš se narodil v roce 1934 v Praze. Vystudoval chemicko-inženýrský směr na Vojenské akademii v Brně. Pracoval ve Výzkumném ústavu národního hospodářství v aplikovaném výzkumu na sledování tuhých domovních odpadů, nakládání s komunálními odpady ve městech a v obcích a na řešení technických úkolů pro Sběrné suroviny. Rovněž se zabýval problematikou druhotné surovinové základny a podílel se také na přípravě výstavby spaloven komunálních odpadů v Brně, Bratislavě a v Praze.

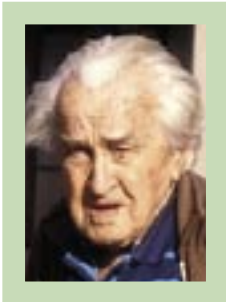
V letech 1990 – 1993 byl ředitelem odboru odpadů na Ministerstvu životního prostředí. Zde se podílel zejména na přípravě zákona č. 239/1991 Sb., o odpadech a prováděcích předpisech, byl jedním z iniciátorů založení úseku odpadového hospodářství při vytváření České inspekce životního prostředí. Ve spolupráci s pracovníky Ministerstva životního prostředí v Bavorsku organizoval zneškodnění zbytků insekticidů a dalších nebezpečných látek ze zemědělství ČR na tamních zařízeních, spolupracoval na koordinaci a přípravě výuky odpadového hospodářství na vysokých školách v ČR. Rovněž byl u vzniku a počátečního vydávání časopisu Odpady.

Ing. Beneš se zúčastnil prací na hodnocení vlivu na životní prostředí, například ve středisku na zneškodňování nebezpečných odpadů v Oslavanech, úložišti radioaktivních odpadů v Dolní Rožince, skládce nebezpečných odpadů v Chabařovicích, apod.

Je autorem řady studií a odborných článků, byl vedoucím autorem Praktické příručky odpadového hospodářství 1997 a 1998. Přednášel studentům Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a spolupracoval se Svazem průmyslu a dopravy při řešení otázek odpadového hospodářství v průmyslu.

Cenu ministra životního prostředí 1998 získal za svoji dlouholetou práci v oblasti odpadů, za propojení vědecké a praktické roviny.

Prof. RNDr. Josef Dostál, emeritní profesor University Karlovy v Praze a University Palackého v Olomouci

Josef Dostál se narodil v roce 1903 v Praze. Po maturitě na reálném gymnáziu byl přijat na Přírodovědeckou fakultu UK a po jejím absolvování zde pracoval jako asistent. V době uzavření vysokých škol v letech 1939 až 1945 organizoval botanický výzkum Čech a Moravy. V roce 1949 se habilitoval na docenta botaniky a o pět let později byl jmenován profesorem Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. V roce 1963 byl za své názory a postoje nucen odejít z Prahy do Olomouce, kde několik let působil na Univerzitě Palackého.

Jako univerzitní učitel a profesor zavedl poprvé přednášky z paleofytogeografie a evoluční morfologie. Profesor Dostál byl autorem či spoluautorem četných vědeckých studií z oboru botaniky, zpracovatelem botanické a morfologické terminologie a rovněž se pokusil o zeměpisné třídění vegetace ČSSR. Pro předběžnou evidenci druhů československých rostlin sestavil seznam cévnatých rostlin ČSSR a pro vysokoškolské studenty připravil „Velký klíč na určování rostlin“ a napsal množství skript, publikací a přednášek. Zpracoval český překlad nomenklaturních pravidel, spolupracoval na Slovníku spisovné češtiny a jako odborný redaktor řídil přírodovědecký úsek práce na Encyklopedickém naučném slovníku zemědělském. Byl jedním ze zakladatelů časopisu Naší přírodou a členem jeho redakční rady.

Profesor Dostál publikoval řadu odborných, vědeckých i vědeckopopularizačních děl v mnoha oborech botaniky. Jeho odborná činnost zahrnuje systematiku vyšších rostlin, taxonomii, floristiku, morfologii, fytoecologii, fytogeografii, československou vegetaci, dendrologii, ochranu přírody, genetiku a další. Nejvýznamnějším dílem profesora Dostála je „Květena ČSR“ a „Klíč k úplné květeně ČSR“. Profesor Dostál svou úžasnou pracovitostí, svým talentem a vitalitou dosáhl mezinárodního vědeckého uznání. Byl redaktorem a přispěvatelem vydání Flora Europea a organizace Optima pro výzkum flóry Mediteránu, zpracoval kaprad'orostry pro dílo Hegi: Flora von Mittel-Europa, připravil k publikaci řadu knih. Účastnil se aktivně mnoha mezinárodních kongresů a jednání (Anglie, Španělsko, Itálie, Řecko, Kréta, Kypr, Turecko a Egypt). Byl členem české, slovenské a bulharské botanické společnosti.

Doma i v zahraničí publikoval v odborných botanických a populárních časopisech, přednášel pro členy České botanické společnosti i obdobných společností v zahraničí. Byl také dlouholetým členem Českého svazu ochránců přírody. Zemřel 11. 5. 1999 v Praze.

**Cenu ministra životního prostředí získal v roce 1998
za celoživotní dílo v oboru botaniky.**

Prof. Erazim Kohák, PhD.

Erazim Kohák se narodil v roce 1933. Jeho rodiče byli za války vězněni pro odbojovou činnost, po komunistickém puči se zachránili útekem. Jako displaced persons se dostali do Spojených států, kde začínali jako zemědělní dělníci.

Erazim Kohák pracoval v dělnických profesích a souběžně studoval filosofii a teologii, v druhém cyklu jako stipendista Danforth foundation na Yaleově univerzitě, kde dosáhl hodností magistra a doktora filosofie. Po dvou letech jako odborný asistent na Gustavus Adolphus College ve státu Minnesota nastoupil na Boston University, kde byl následně jmenován docentem a profesorem a působil jako pedagog, ředitel doktorandského studia a vedoucí katedry až do návratu do vlasti.

Po Listopadu se vrátil do Prahy, kde působí jako vysokoškolský pedagog na katedře filosofie FF UK, od roku 2000 jako emeritní profesor. Od toho roku působí též jako člen Rady České televize.

Erazim Kohák je autorem mnoha odborných i populárních knih v angličtině (mj. *Idea and Experience, The Embers and the Stars, The Green Halo*) a v češtině (Pražské přednášky, *Člověk dobro a zlo, Zelená svatozář, Průvodce po demokracii, Svoboda svědomí soužití* a další). Od roku 1977 až do návratu do Československa bydlel na lesní samotě ve státu New Hampshire, kde připravil řadu studií z environmentální etiky, které postupně vycházejí i v českých mutacích (např. *Zelená svatozář, Zorným úhlem filosofa*).

Erazim Kohák je nositelem medaile Za zásluhy, Velké zlaté medaile Karlovy Univerzity, Hlávkovy medaile ČSAV, Ceny Josefa Vavrouška a dalších uznání. Je činný v environmentálních iniciativách a v Českobratrské církvi evangelické, vystupuje též jako publicista.

Cena ministra životního prostředí 1998 mu byla udělena za celoživotní vědeckou, pedagogickou i spisovatelskou a publicistickou činnost v oblasti ekologické filosofie.

Milan Orálek

Milan Orálek se narodil v roce 1953 ve Vsetíně a dnes žije ve Valašském Meziříčí. Původním povoláním je mechanik. V roce 1980 stál u zrodu Českého svazu ochránců přírody v okrese Vsetín. Od roku 1984 působil také v Ústřední výkonné radě svazu a od roku 1989 byl po dvě volební období jejím místopředsedou. Zabývá se dlouhodobě konkrétními akcemi z oblasti ochrany přírody v terénu, ekologickou výchovou, managementem chráněných území, péčí o hendikepované živočichy, prací se sdělovacími prostředky, apod. V roce 1994 se stal profesionálním vedoucím pracovní skupiny a jednatelem Českého svazu ochránců přírody ve Valašském Meziříčí.

Při povodních na Moravě v roce 1997 se společně s patnáctičlennou skupinou ČSOP ve Valašském Meziříčí zapojil do integrovaného záchranného systému a společně s hasiči, policií a vojáky se podílel na záchranných pracích a následném odstraňování povodňových škod. Jednalo se zejména o čerpání vody ze zatopených prostor, čištění vodních zdrojů, demoliční a stavební práce, stavbu mostů, likvidaci naplavenin a další práce při odstraňování následků povodní.

Po zrušení vojenské posádky ve Valašském Meziříčí byl od srpna do prosince roku 1997 pověřen řízením a koordinací přivelených vojenských oddílů a techniky. V tomto období zabezpečoval také koordinaci dvacetiosmičlenné německé záchranné organizace Technisches Hilfswerk, která byla ještě krátkodobě posílena potápěči Útvaru rychlého nasazení (URNA) Policie ČR při speciálních technických zásazích v okrese Vsetín. Celá tato skupina měla bezmála sto osob a realizovala práce za 40 milionů korun, z čehož bavorská vláda poskytla 1 milion marek.

Cenu ministra životního prostředí 1998 dostal za svou dlouholetou aktivní činnost v Českém svazu ochránců přírody, zejména v oblasti zviditelňování ekologické výchovy v médiích a za záslužnou činnost při odstraňování povodňových škod v roce 1997.

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody a časopis Veronica

The logo for the magazine 'Veronica' is presented in a stylized, hand-drawn font. The letters are thick and somewhat irregular, with a slightly distressed or artistic feel. The word 'Veronica' is written in a single line, centered within a light green rectangular border.

Časopis Veronica vznikl v roce 1986. Koncepčně a dlouhodobě se zabývá nejen oblastmi jižní Moravy, Bílých Karpat a povodím řeky Moravy, ale na svých stránkách publikuje zásadní materiály o nejožeha-

vějších problémech ochrany přírody a krajiny. V pravidelných rubrikách se věnuje zajímavostem v přírodě a krajině, recenzím nejnovější ekologické literatury a významným chráněným lokalitám. Specifikou Veroniky jsou její kulturní vazby. Autorská spolupráce časopisu s umělci je rozšiřována o výstavy, besedy, divadelní představení, lidovou hudbu i posilování vztahů s kulturními institucemi a osobnostmi.

Po roce 1990 se vydavatelská práce postupně stala doplňkem širokého spektra ekologických programů, zabezpečovaných ZO ČSOP. Významnými se staly projekty Ekologické poradny zaměřené na individuální spotřebitele, rodiny, obce, instituce a v neposlední řadě i školy.

V oblasti ochrany přírody se Veronica začala soustřeďovat na rozvoj nových principů soukromé péče o krajinu, spolupráci mezi ochránářskými skupinami, vlastníky, místními samosprávami a dalšími partnery. V obci Hostětín v Bílých Karpatech se již řadu let Veronica podílí na projektech, které naplňují koncept trvale udržitelného regionálního rozvoje založeného na šetrném využívání místních zdrojů a podpoře místní ekonomiky.

V současné době se Veronica řadí k nejaktivnějším nevládním ekologickým organizacím v republice s velmi dobrým odborným zázemím i mezinárodními kontakty. Okruh profesních spolupracovníků se postupně rozšiřuje a tak Veronica přesahuje rámec Českého svazu ochránců přírody a směřuje k širokému, volně spojenému okruhu příznivců určitých hodnot a způsobu komunikace.

Široké spektrum cílů a činností vyžaduje rozmanité nástroje pro jejich realizaci. Mnoho lze uskutečňovat v rámci občanského sdružení ČSOP, další však vyžadují i jiné typy institucí. Například pro shromažďování prostředků byla založena Nadace Veronica.

Cenu ministra životního prostředí 1998 získala organizace za dlouholeté úspěšné spojování zájmů ochrany přírody a krajiny s programy šetrného rozvoje stabilizace venkova a za naplňování záměrů ekologické výchovy pro co nejširší vrstvy obyvatel.